

Школа як мікромодель демократії: від ідей до рішень через STEM

Дидактичний матеріал до (див. у виносці)¹

Демократія – це спосіб організувати життя людей так, щоб важливі рішення приймала спільно група людей, а не одна особа. Саме тут і починається справжня свобода – коли кожен може висловити свою думку і бути почутим, а рішення враховують інтереси всіх.

У демократії кожен має право висловлювати свою думку, але водночас несе відповідальність за наслідки рішень. Свобода означає можливість робити вибір, який важливий не лише для себе, а й для всього колективу, і при цьому поважати права інших.

¹ Дидактичний матеріал до теми уроку 8: «Кількісний та якісний склад учасників освітнього процесу закладу освіти» // Календарно-тематичне планування «STEM 5 клас (міжгалузевий інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти на 2025 – 2026 навчальний рік / Укладач: Оксана ГЛАДЬО // https://drive.google.com/drive/folders/1Dd0RBgJXX4diOKyNUC1g3g84kqodQ9e9?usp=drive_link

Демократія працює не лише на рівні держави – вона проявляється і у школі, у класі та в будь-якому колективі.

Школа – це маленька модель демократичного суспільства. Тут є правила, вибори старости або учнівського самоврядування, спільні обговорення і розподіл обов’язків. Участь у таких процесах допомагає зрозуміти, як працює демократія, і навчитися брати відповідальність за рішення.

Школа також дає можливість застосовувати STEM-навички: підраховувати голоси, будувати діаграми, аналізувати результати та моделювати різні варіанти рішень. Таким чином, демократія тут поєднується з математичним мисленням, логікою та аналізом даних.

Коли учні беруть участь у колективних рішеннях, вони вчаться слухати інших, шукати компроміси і знаходити кращі шляхи розвитку.

Через такі дії формується здатність мислити критично, працювати з інформацією та співпрацювати з іншими.

Школа допомагає підготувати молоде покоління до життя в демократичному суспільстві, де кожен може впливати на спільне життя і брати участь у його розвитку.

Кожен маленький крок у школі, кожне спільне рішення – це будівництво майбутнього, у якому демократія і свобода стають частиною життя.

1. Теоретичний міні-блок (для пояснення вчителем)

Що таке демократія?

Демократія — це форма організації життя суспільства, у якій:

- рішення приймаються спільно,
- враховується думка більшості,
- поважаються права кожного,
- існують правила та відповідальність.

2. Школа як маленька держава

У державі	У школі
Громадяни	Учні
Президент	Директор
Парламент	Учнівське самоврядування
Закони	Правила школи
Вибори	Вибори старости / президента школи

3. Учасники освітнього процесу (кількісний та якісний склад)

Кількісний склад

Учні досліджують:

- Скільки всього учнів у школі?
- Скільки вчителів?
- Скільки технічного персоналу?
- Скільки класів?

Практичне завдання:

Побудувати діаграму (кругову або стовпчикову) співвідношення учасників освітнього процесу.

Якісний склад

Учасник	Роль у демократичному середовищі	Взаємна відповідальність
Учні	Активні учасники навчання, пропонують ідеї, досліджують, співпрацюють	Дотримуються правил, поважають думку інших, беруть участь у спільних рішеннях
Учителі	Проводять навчання, спрямовують процес, допомагають учням реалізувати обґрунтовані ідеї	Слухають учнів, обговорюють їхні пропозиції, допомагають оцінити можливості та наслідки
Директор	Координує шкільне життя, створює умови для участі учнів у прийнятті рішень	Підтримує учнівське самоврядування, забезпечує дотримання правил, сприяє демократичним процесам
Батьки	Партнери у навчанні, учасники шкільного життя	Співпрацюють зі школою, підтримують розвиток відповідальності та самостійності учнів

4. Практична STEM-активність

Дослідницький міні-проект

Наша школа — демократична спільнота

Учні:

1. За допомогою GoogleФорм проводять опитування в класі:
  - Чи важлива твоя думка у класі?
  - Чи береш участь у виборах старости?
  - Чи маєш можливість висловитися?
2. Підраховують результати.

3. Роблять висновок: чи є клас демократичним?

5. Рольова гра «Вибори старости»

Етапи:

1. Висування кандидатів.
2. Програма кандидата.
3. Агітація.
4. Таємне голосування.
5. Підрахунок голосів.
6. Оголошення результатів.

Обговорення:

- Чому важливо рахувати голоси чесно?
- Що буде, якщо правила порушити?
- Чи може меншість мати право на власну думку?

6. Інтеграція предметів (STEM та інші предмети)

Предмет	Що інтегруємо
Математика	Підрахунок, відсотки, діаграми
Інформатика	Створення презентації або графіка
Громадянська освіта	Права та обов'язки
Українська мова	Формулювання програм кандидатів

7. Дискусійні запитання

- Чи може школа існувати без правил?
- Чи всі мають однакові права?
- Чим школа відрізняється від держави?
- Що означає бути відповідальним громадянином класу?

8. Очікувані результати навчання

Учні:

- розуміють поняття «демократія»;
- пояснюють склад учасників освітнього процесу;
- аналізують кількісний склад;
- розвивають навички співпраці;
- вчаться приймати рішення більшістю.

Школа – це маленьке демократичне суспільство, де кожен учасник має право голосу та відповідальність за свої рішення.

Участь у спільних процесах допомагає учням розвивати критичне мислення, виражену через навички співпраці культуру громадянськості та STEM-уміння; а практичне застосування технологій і інструментів STEM дозволяє краще зрозуміти принципи демократії та закріпити її цінності на практиці.

Демократія у школі – це можливість відчувати цінність свободи, поважати думку інших і приймати обґрунтовані рішення.

Кожен внесок у шкільне життя – це крок до створення справедливого, відповідального та спільного майбутнього.